

ΠΟΛΕΜΟΣ - Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ MASS MEDIA

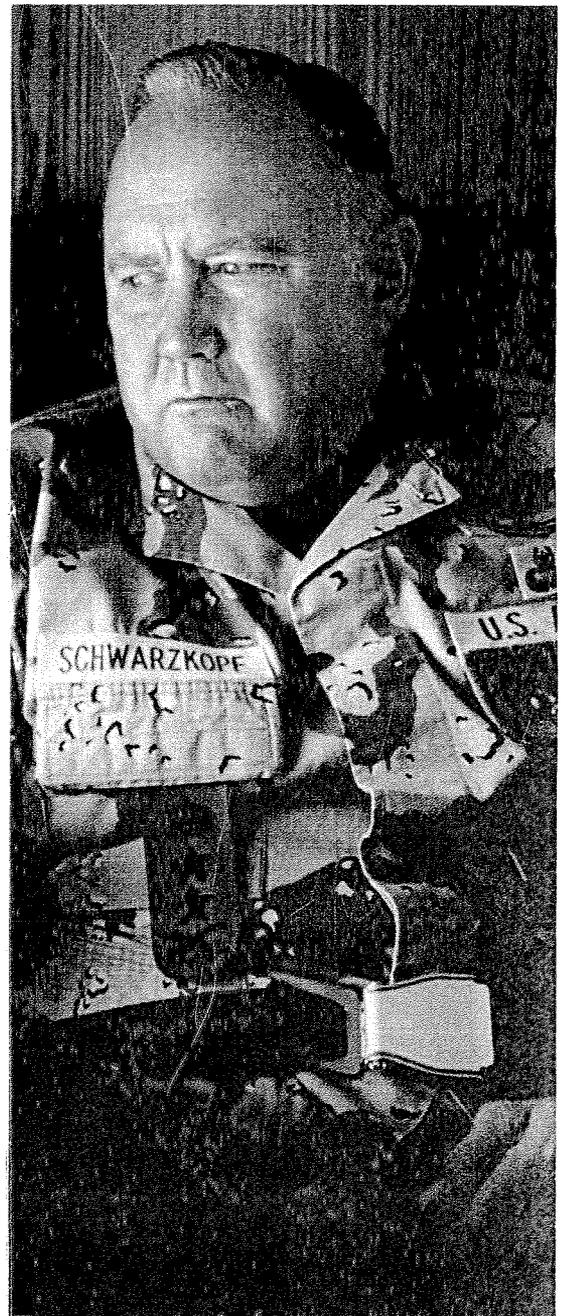
Επί 33 χρόνια και 4 μήνες υπηρετούσα ενεργά
στη πιο δραστήρια στρατιωτική δύναμη της χώρας,
τους πεζοναύτες. Υπηρετούσα β' όλες τις βαθμίδες από
ανθυπολοχαγός μέχρι υποστράτηγος. Κι'όλο αυτό το
διάστημα υπήρξα ένας πρώτης τάξεως μπρατζός για
τις Μεγάλες Μπιζνες, τη Wall Street και τους
τραπεζιτες. Εν συντομία, υπήρξα ένας κοκοποιός,
έναν γιαχμότερ του καπιταλισμού.

Τότε απλώς υποψιαζόμουν ότι ήμουν ένα μέλος της
μαφίας. Τώρα είμαι δίχουρας γι'αυτό. Ξαν σαρν τους
επαγγελματίες στρατιωτικούς ποτέ δεν είχα διού μου
τρόπο βιένης μέχρι που έφυγα απ'την υπηρεσία. Οι
διανοητικές μου ικανότητες βρίσκονταν σε κατάσταση
ύπνωσης καθώς υπάκουα στις διαταχές των ανωτέρων
μου. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό όλων των στρατιωτικών.

Έτσι συνέβη, το 1914 να γίνει το Μεξικό κι'ιδιαίτερα
το Ταμπόσκο ένα μέρος ασφαλές για τ'αμερικανικά πετρε-
λαιά να κυμαίνονται. Βοήθησα να γίνουν η Αϊτή και η
Κούβα μέρη κατάλληλα για να μαζεύουν εισοδήματα
από τους της National City Bank. Βοήθησα στην αρ-
παγή μιλιάς ντουζίνας Δημοκρατιών της Κεντρικής Αμε-
ρικής προς όφελος της Wall Street. Ο κατάλογος των
γιαχμότερισμών είναι μεγάλος... Στη Κίνα το 1927
φρόντισα ώστε η Standard Oil να κάνει τις δουλειές
της απρόσκοπτα.

Όλα αυτά τα χρόνια έμεινα πολύ έξαλλη ζωή, όπως θα
έλεγον οι αφανείς εμπειροχρήμονες. Ανταμείφθηκα με
τιμητικές διαμφίσεις, μετάλλια και προαγωγές. Τώρα που
το ξαναδιέφτομαι, νομίζω πως θα μπορούσα να είχα δώσει
μερικές συμβουλές στον Αλ Καπόνε. Στο κάτω-κάτω αυτός
είχε βτίσει τις επιχειρήσεις του σε τρεις πόλεις. Οι
πεζοναύτες τις έβτισαν σε τρεις θηλείους.

— Στρατηγός Smedley Butler
Common Sense, Νοέμβριος 1935

Ο πόλεμος", έλεγε ο στρατηγός Κλαούζεβιτς, "είναι μια μορφή της ανθρώπινης επικοινωνίας. Ανήκει στη σφαίρα της κοινωνικής ζωής. Είναι μια σύγκρουση μεγάλων συμφερόντων που ρυθμίζονται μόνο με αίμα και μόνο απ' αυτή την άποψη διαφέρει από τις άλλες συγκρούσεις. Θα ήταν καλύτερο, αντί να συγκρίνεται με κάποια τέχνη, να παρομοιάζεται με το εμπόριο που κι αυτό επίσης είναι μια σύγκρουση συμφερόντων και δραστηριοτήτων* κι ακόμα περισσότερο μοιάζει με την πολιτική που με τη σειρά της μπορεί να θεωρηθεί, τουλάχιστον εν μέρει, ως ένα είδος εμπορίου ευρείας κλίμακας. Επιπλέον η πολιτική είναι η μήτρα μέσα στην οποία αναπτύσσεται ο πόλεμος. Τα χαρακτηριστικά του ήδη σχηματισμένα στοιχειωδώς κρύβονται σ' αυτήν όπως οι ιδιότητες των δοντών στα σπέρματά τους".** Έλεγε επίσης ότι καταφεύγοντας στον πόλεμο η πολιτική αποφεύγει όλες τις αυστηρά λογικές συνέπειες που προέρχονται από τη φύση της***, χωρίς όμως και να τις απομακρύνει οριστικά.

Αν σκεφτούμε τα λόγια του Κλαούζεβιτς στα πλαίσια της ιστορικής προσπάθειας της αστικο-γραφειοκρατικής τάξης για την εγκαθίδρυση ενός παγκόσμιου εμπορευματικού συστήματος-όπως αυτή διεξήχθη κατά τη διάρκεια των δύο αιώνων που μας χωρίζουν από την πρώτη έκδοση του βιβλίου του-θα αναγνωρίσουμε σ' αυτόν τον πιο επίκαιρο αναλυτή του πολέμου, αφού ήταν ο πρώτος που έκανε μια σαφή διάκριση ανάμεσα στην εποχή των κοντοτιπέρων και την μεταεπαναστατική εποχή των κρατικο-οικονομικών συμπλεγμάτων και των "εθνικών" στρατών που έχουν στην υπηρεσία τους.

Πράγματι, στην εποχή μας ο πόλεμος διαφέρει ποιοτικά από τις προκαπιταλιστικές του μορφές και αυτό δεν είναι πουθενά πιο ορατό παρά στον τρόπο με τον οποίο το κράτος και η οικονομική ολιγαρχία διαμορφώνουν τις συνειδήσεις των υπηκόων τους και τις κινητοποιούν με το μέρος τους βασιζόμενες κυρίως στον έλεγχο των μέσων επικοινωνίας. Αν ο πόλεμος είναι-και όντως αυτό συμβαίνει-ένα αναγκαίο μέρος του παγκόσμιου προτσές συγκέντρωσης εξουσίας και κεφαλαίου στα χέρια όλο και λιγότερων γραφειοκρατών και καπιταλιστών, δηλ. μια ειδική άμεση μορφή ανταγωνισμού, αυτό δε μπορεί να συμβεί χωρίς την εν μέρει ενεργητική, εν μέρει παθητική συμμετοχή των εργαζομένων μαζών, που ταυτίζουν την υλική τους ευημερία με την επιτυχημένη έκβαση του πολέμου των "εθνικών" ηγετών τους.

Οι καπιταλιστές και οι πολιτικοί κάθε "έθνους", και ειδικότερα των ασθενεστέρων, προσπαθούν να εγείρουν εμπόδια στα ισχυρότερα

* Περὶ πολέμου, II, κεφ. 3

** Στο ίδιο, VIII, κεφ. 6B

για να προστατέψουν ή και να διευρύνουν το δικό τους κεφάλαιο. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να προσπελαστούν μόνο με τον πόλεμο. Όλοι οι εμπο-
ρικοί πόλεμοι τελούν να γίνονται πόλεμοι βομβών. Παράλληλα, για να
αμβλυνθούν οι κοινωνικοί ανταγωνισμοί στο εσωτερικό κάθε "έθνους", ο
καθημερινός ειρηνικός εμπορευματικός βομβαρδισμός μετατρέπεται σε
πόλεμο παραπληροφόρησης και επιχείρηση εξαρσης του πατριωτικού συν-
αισθήματος. Επειδή όμως στην εποχή μας, πρώτον, ο πατριωτισμός, αν και
πουλάει ακόμα, δεν αρκεί και δεύτερον, υπάρχει απαίτηση να ευνοηθούν
από τον πόλεμο και ορισμένα τμήματα του τριτογενούς τομέα, ο πόλεμος
πρέπει να γίνει ελκυστικός και σαν εμπόρευμα, δηλ. σαν θέαμα. Από αυτό
το σημείο και πέρα κάθε εξαχρησίωση της ανθρώπινης ιδιότητας είναι
πια δυνατή. Όλοι τους τελευταίους μήνες ζήσαμε τι σημαίνει αυτό.

Δεν είναι όμως μόνο η ανθρωπιά μας που καταστρέφεται από
τους πολέμους των αφεντών, είναι και η ίδια η πρωταρχική της προϋπό-
θεση: η φύση, μέσα στην οποία διαμορφώνεται. Γιατί, παρ'ότι το κεφα-
λαίο αποσκοπεί ν' αποκτήσει πρόσβαση στα "δώρα της φύσης", οι μοντέρ-
νοι πόλεμοι προσλαμβάνουν, κατά παράδοξο τρόπο, τη μορφή της ευρείας
καταστροφής του φυσικού πλούτου. Στον καπιταλισμό ο πόλεμος και η ει-
ρήνη είναι οι δύο όψεις του ίδιου προτύπου ανθρωποκτονίας και οικο-
κτονίας και διαφέρουν μόνο στην ταχύτητα των ρυθμών καταστροφικότητας.
Αναλογιζόμενοι την "ποιότητα" της καθημερινής ζωής θά'ταν υπερβο-
λικό να προσθέταμε ότι η "είρήνη" είναι ένας χαμηλής έντασης πόλεμος
των κερδοσκόπων και των πολιτικών ενάντια στη γη και τους κατοίκους
της;

✱

Για τους καπιταλιστές και τους γραφειοκράτες των ισχυρών
"εθνών" ο πόλεμος έχει μια σαφή διττή λειτουργία: καταστροφή κεφα-
λαίου με παραγωγικό τρόπο, περιφρούρηση παλαιών αγορών και δημιουρ-
γία νέων. Το πρώτο σκέλος προϋποθέτει για τον πληθυσμό την ατυχία να
γίνει καταναλωτής των προϊόντων της πολεμικής βιομηχανίας (είτε σαν
πληρωτής φόρων για ν' αγοράστούν απ' την κυβέρνηση "του" είτε σαν κου-
φάρι, αποτέλεσμα του απλού γεγονότος ότι για να καταστραφούν πρέπει
να πέσουν πάνω σε κάποιους). Το δεύτερο σκέλος επίσης εξασφαλίζεται
με τους βομβαρδισμούς. Οι επενδυτές θ' αναλάβουν την ανοικοδόμηση των
αγορών. Και των νεκροταφείων.

Για την αμερικάνικη ειδικότερα οικονομία είναι απαραίτητη
η καταστροφή κεφαλαίου με τη μορφή καταστροφής των πολεμικών εμπο-
ρευμάτων μια και πάνω στην πολεμική βιομηχανία στηρίζεται, σε μεγάλο
βαθμό, τα ποσοστά κέρδους του το υπόλοιπο "εθνικό" κεφάλαιο. Για να
καταλάβει κανείς πόσο η πολεμική παραγωγή τονώνει τη βιομηχανία στο
σύνολό της αρκεί να θυμηθεί πως ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, πέρα
από το γεγονός ότι έδωσε στις κρατικές ηγεσίες τη δυνατότητα ν' ανα-
διοργανωθούν, βοήθησε επιπλέον στο τερματισμό της οικονομικής κρίσης
του '30. (Δε παραγνωρίζω εδώ το γεγονός ότι η "οικονομική κρίση" του
'30 ήταν στην πραγματικότητα κρίση της οικονομίας, δηλ. κοινωνική κρί-

ση που τη δημιούργησε ο ίδιος ο κοινωνικός αγώνας του προλεταριάτου. Απλά υπενθυμίζω ότι η ήττα του κινήματος εκείνου έδωσε τη δυνατότητα στο Κράτος και τους καπιταλιστές να επιβάλουν τη δική τους "λύση").

Ας σταθούμε λίγο ακόμα στην πολεμική βιομηχανία. Ένας από τους βασικούς λόγους που στις ΗΠΑ, και αλλού, αποτελεί βιομηχανία αιχμής και παρασύρει στην ανάπτυξη κι άλλους κλάδους της εμπορευματικής οικονομίας είναι ότι τα εμπορεύματα που παράγει έχουν τη δυνατότητα να καταναλωθούν άμεσα χωρίς να προκαλούν πληθώρα και κορεσμό στην αγορά με την προϋπόθεση βέβαια ότι η "ειρήνη" δε διατηρείται για πολύ. Δεν είναι πάγιο κεφάλαιο, όπως ένα μαγαζάκι ας πούμε, που η επικερδής χρησιμοποίησή του καθίσταται πολλές φορές προβληματική, ούτε μεταβλητό κεφάλαιο τύπου *house* ή *funny* συγκροτήματος που, αν η μόδα αλλάξει, δε θα μπορεί να βρει στην αγορά την ανάλογη αγοραστική δύναμη. Ο κάθε *Patriot* είναι μια ανταλλακτική αξία διαρκείας, γιατί δε κι αν καταναλώνεις, αναγνώστη, ελτέ αυτό λέγεται *CNN*, Αντέννα ή *Inspirat* *Carpet* ελτέ Αντίντας ή Αρμάνι, ο πύραυλος αυτός θάναί πάντα εδώ για να σου εγγυηθεί ότι δεν πρόκειται να είσαι ποτέ τίποτ' άλλο από καταναλωτής. Και "μακάριός έστιν ός έάν σκανδαλισθή έν αύτοίς"! *

Ο πόλεμος, συν τοις άλλοις, καταστρέφει τα μέσα και τους χώρους ζωής (δάση, χωράφια, ύδατα κλπ) των αυτάρκων αγροτικών οικονομιών, υποχρεώνοντάς τους αγρότες να δουλέψουν για τη βιομηχανία. Η βομβιστική επίθεση στο οικοσύστημα του Βιετνάμ επί παραδείγματι, που έγινε με τη παράλληλη χρήση χημικών όπλων (19.200.000 γαλόνια φυτοκτόνα, 40.000 τόνοι ναπάλμ, λευκός φώσφορος) οδήγησε σε μαζική εισροή του πληθυσμού στις πόλεις. Αντίθετα στο Ιράκ πρόσφατα, ήταν κυρίως οι πόλεις που βομβαρδίστηκαν. Η αιτία γι' αυτή τη διαφορετική πολιτική "καμένης γης" έγκειται στο γεγονός ότι οι ΗΠΑ δεν είχαν αυτή τη φορά ν' αντιμετωπίσουν μια "υπανάπτυκτη" αγροτική χώρα, όπως το Βιετνάμ, αλλά μια υπό ανάπτυξη στρατιωτική δύναμη.

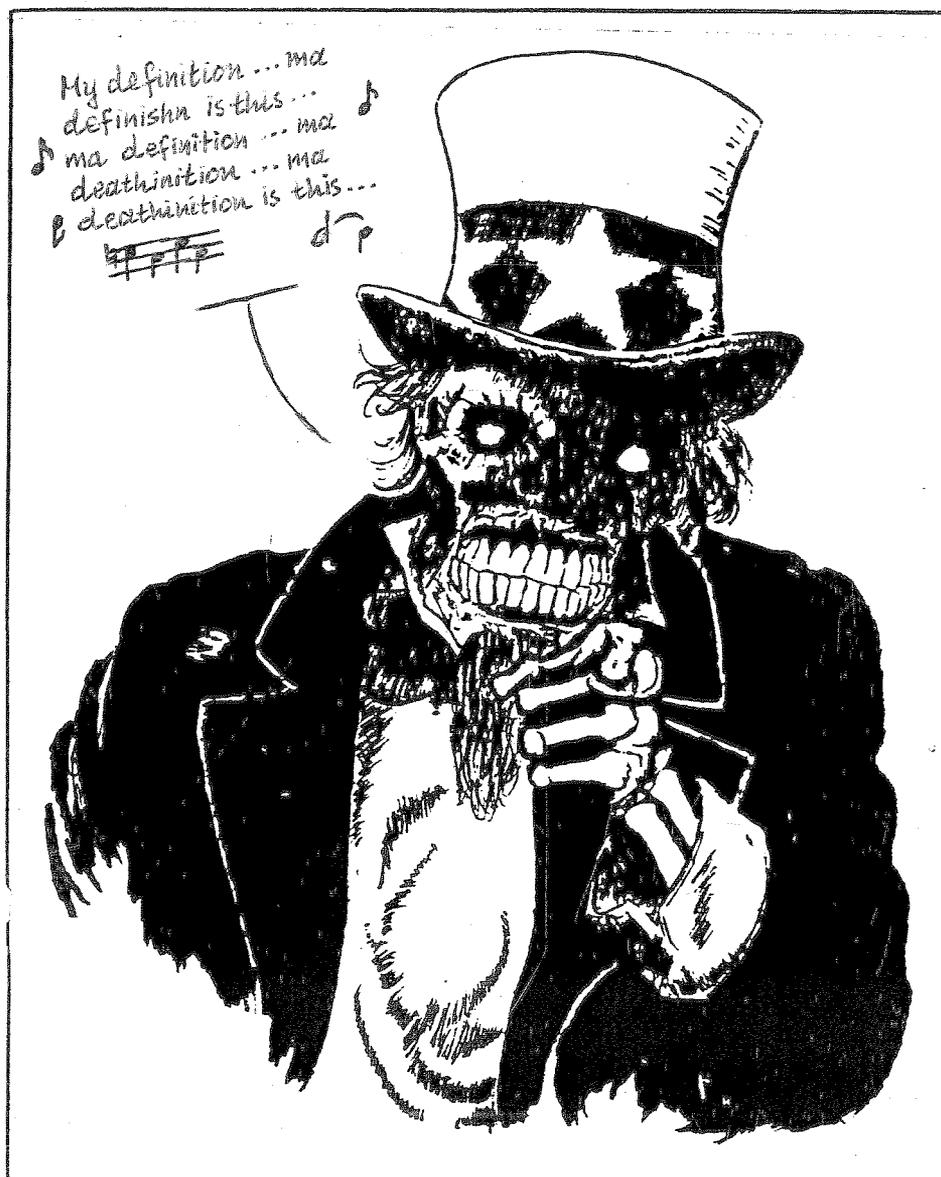
Και για να τελειώνουμε τη γενική απαρίθμηση των λειτουργιών του σύγχρονου πολέμου, οι ισχυρότεροι επιδιώκουν την εξαφάνιση εκείνων των κινήματων αντίστασης που προσπαθούν να οργανώσουν το δικό τους εξουσιαστικό-εμπορευματικό σύστημα πάνω σε εθνικιστική κι αντιαποικιακή βάση. Είδαμε τι έγινε στο Ιράκ μετά τη "λήξη" του πολέμου. Οι νικητές, για τον ίδιο λόγο που ξεκίνησαν την επίθεσή τους ενάντια στο δικτατορικό καθεστώς του Μπάαθ και τον Ιρακινό λαό, επέτρεψαν με την ανοχή τους στο Χουσεΐν να βομβαρδίσει με χημικά όπλα τους υποστηριζόμενους από το Ιράν Σιίτες και να δημιουργήσει μια νέα στρατιωτική Κουρδων προσφύγων.

Κι ας μη παρασύρεται κανείς από τις ανθρωπιστικές σειρήνες της Δύσης που κάνουν εράνους και χύνουν κροκοδείλια δάκρυα για τους κατατρεγμένους Κουρδούς. Χωρίς αμφιβολία η επίσημη Κουρδική ηγεσία, το λεγόμενο Κουρδικό Μέτωπο, έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην

ήττα της Κουρδικής εξέγερσης. Εκεί παύησε το ίδιο παλιό έργο. Στην αρχή της εξέγερσης, στις Κουρδικές πόλεις Σουλειμάνιγια και Ράνιγια σχηματίστηκαν λαϊκά συμβούλια, τα ονομαζόμενα Δίρνα, που οργάνωσαν τη τροφοδοσία, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τις μεταφορές και την άμυνα των πόλεων απέναντι στις Ιρακινές δυνάμεις. Με την πάροδο του χρόνου και την ανασυγκρότηση της παραδοσιακής συντηρητικής ηγεσίας άρχισαν οι παρασηνιακές συζητήσεις με τους αποικιοκράτες και διάφορα αντιδραστικά κράτη τύπου Τουρκίας, Συρίας και Ιράν. Στα τέλη του Μαΐου '91 το Κουρδικό Μέτωπο, απαιτώντας το δικό του μερίδιο από την πύττα, έκλεινε συμφωνίες με το Ιρακινό καθεστώς. Ένα καθεστώς που, μετά τη συντριπτική του ήττα, δεν είναι παρά η θέληση των ΗΠΑ που το διατηρεί αιώρα στην εξουσία.

*

Δεν θα υπεισέλθω εδώ σε λεπτομερείς περιγραφές των καταστροφών που υπέστη ο Ιρακινός λαός και η χώρα από τους ανελέητους βομβαρδισμούς των "Μπακάνιρ" και των "Στελθ", ούτε σε ανέλογες περιγραφές της πλύσης εγκεφάλου που με τη θέλησή τους υπέστησαν οι Δυτικοί τηλεθεατές από τη πλήρως κατευθυνόμενη προπαγάνδα των μέσων μαζικής αποκτήνωσης. Οι ελεύθερα σκεπτόμενοι αναγνώστες θα πρέπει να παρατήρησαν μερικές ειδησούλες στα φιλά των εφημερίδων που έρχονταν σ' αντίθεση με το Μεγάλο Ψέμα των πηχυαίων τίτλων: "Ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος!" Δεν αναφέρομαι τόσο στις περιγραφές για εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς και τραυματίες Ιρακινούς πολίτες και οπλίτες, που από τις πρώτες κιόλας εβδομάδες της σύρραξης έδωσαν στη δημοσιότητα είτε αυτόπτες μάρτυρες όπως ο ειρηνιστής Jack King και ο δημοσιογράφος Dan Winters είτε πρώην στρατιωτικοί ηγέτες όπως οι γερμανοί Manfred Opel και Gert Bastian. Αναφέρομαι κυρίως σε μια έλδηση που δημοσιεύτηκε στον αγγλικό Observer στις 21 Οκτώβρη '90 κι έφτασε επίσης σε μερικές ελληνικές εφημερίδες. Σύμφωνα με τον Observer λοιπόν, οι ΗΠΑ όχι μόνο γνώριζαν πολύ καλά τις επεντατικές διαθέσεις του Χουσεΐν-ας μη ξεχνάμε ότι το Ιρακινό καθεστώς έπαιζε ρόλο χωροφύλακα της Δύσης στην περιοχή του Κόλπου, ήταν μόνιμος πελάτης της γαλλικής και γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας, οι Σοβιετικοί είχαν εκπαιδεύσει τη μυστική αστυνομία του Χουσεΐν και η CIA τον είχε βοηθήσει καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου του με το Ιράν- αλλά επίσης τον ενθάρρυναν πλαγίως να προχωρήσει στη πραγματοποίηση των σχεδίων του. Σε μια συνάντηση της αμερικανής πρέσβευς στο Ιράν April Glaspie και τον Σαντάμ, ενώ τα ιρακινά στρατεύματα συγκεντρώνονταν ήδη στα σύνορα του Κουβέϊτ ετοιμαζόμενα για την εισβολή, η Glaspie του είπε: "Έχω διαταγή από τον ίδιο τον Πρόεδρο να εργαστώ για τη διεύρυνση και το βάθεμα των σχέσεών μας με τη χώρα σας". Κι αφού ζήτησε συγγνώμη για την κατηγορία του καθεστώτος του Σαντάμ ως δικτατορίας από ένα δημοσιογράφο της αμερικανικής υπηρεσίας πληροφοριών, η Glaspie συνέχι-

σε λέγοντας: "Εκτίμησή μου, μετά από 25 χρόνια υπηρεσίας στην περιοχή, είναι ότι οι στόχοι σας θα έπρεπε να τύχουν ισχυρής υποστήριξης από τους αδελφούς σας Άραβες... Εμείς, από τη μεριά μας, δεν εκφέρουμε κρι-
σεις πάνω στις ενδο-αραβικές διαμάχες σαν κι αυτή στην οποία βρισκε-
στε σήμερα με το Κουβέιτ... και ο Τζέιμς Μπέικερ έχει δώσει εντολή
στον επίσημο εκπρόσωπό μας να επαναλάβει αυτή τη θέση". Οι δημοσιο-
γραφικές αυτές πληροφορίες δεν διαψεύστηκαν ποτέ από κανέναν και δεν
αναφέρθηκαν ξανά στο εν λόγω περιοδικό.

Αυτού του είδους η πολιτική, δηλ. να προτρέπεις μια χώρα να εισ-
βάλλει σε κάποια άλλη ώστε να μπορείς να λανσάρεις έπειτα ένα "δίκαιο
πόλεμο", είχε ήδη δοκιμαστεί επιτυχώς από τη Θάτσερ το 1982, όταν επέ-
τρεψε στο Γκαλιέρι να εισβάλλει στα νησιά Φώιλαντ. Αντιμέτωπη με την
εσωτερική απειλή μαζικών εξεγέρσεων και απεργιών, η Θάτσερ, έχοντας τη
συγκατάθεση των media και του Εργατικού Κόμματος, επιχείρησε να δημι-
ουργήσει την εικόνα ενός εξωτερικού εχθρού που-έτσι έπρεπε να φαίνε-
ται-μόνο αυτή θα μπορούσε να αντιμετωπίσει με επιτυχία.

Γυρνώντας η στρατιωτική δύναμη στην "πατρίδα" έπεσε πάνω στο φήσιμο μιας μαζικής απεργίας σιδηροδρομικών. Σ' ένα οπλιταγωγό πλοίο αναρτήθηκε ένα πανό που έγραφε: "If you launch a rail strike, we'll launch an air strike".* Χάρη στην έξυπνη χειραγώγηση των εθνικιστικών συναισθημάτων από τα media και την πάντα ανεκτίμητη απεργοσπαστική τακτική των συνδικάτων, η απεργία εξασθένησε κι ένα χρόνο αργότερα η "σιδηρά κυρία" κέρδιζε μια συντριπτική νίκη.

Στην περίπτωση του πόλεμου του Κόλπου όμως οι αιτίες της σύρραξης είναι πολύ πιο περίπλοκες. Ο πόλεμος ήταν εν μέρει μια έμμεση "λύση" στα εσωτερικά προβλήματα των ΗΠΑ-Αγγλίας: υπερχρέωση, ολοένα αξιανόμενα τμήματα προλεταριοποιημένου έως πλήρως εξαθλιωμένου πληθυσμού, μαζική αντίσταση σε κυβερνητικές απόπειρες αφαίμαξης τύπου Roll Tax και άλλα "δυσάρεστα" που είναι αποτελέσματα των διεθνών ενδο-καπιταλιστικών αγώνων, της τεχνητής ύφεσης των τελευταίων χρόνων και της ανεμπόδιστης, σχεδόν, απόπειρας για άνοδο των ποσοστών κέρδους της κυρίαρχης τάξης μετά την "ενοχλητική" περίοδο των κινημάτων του '68. Η ανάγκη καταστροφής πολεμικών εμπορευμάτων και κατοπινής αναθέρμανσης της εμπορίας τους έπαιξε και σ' αυτή την περίπτωση σημαντικό ρόλο. Και βέβαια η ζωτικής φύσεως, για το αμερικάνικο κεφάλαιο, ανάγκη να πάρει υπό τον έλεγχο του τα πλουσιότερα κοιτάσματα πετρελαίου στο κόσμο και να βάλει οριστική ταφόπετρα στον ΟΠΕΚ, ήταν ένας από τους βασικότερους λόγους που ώθησε τις ΗΠΑ σ' αυτό το με οποιοδήποτε τίμημα πολεμικό παιχνίδι. Έχοντας υπό τον έλεγχο της την εξαγωγή και διύλιση του πετρελαίου και καθορίζοντας τις τιμές στις διεθνείς αγορές κατά τη θέλησή της, η αραβική φεουδο-γραφειοκρατική τάξη είχε αρχίσει να γίνεται κακό σπυρί στην πλάτη των δυτικών πετρελαϊκών διανομέων, που έβλεπαν τα κέρδη τους ν' απειλούνται. Η καταστροφή της πετρελαϊκής υποδομής στη Μέση Ανατολή-ακόμα και το British Brainwashing Corporation (BBC) παραδέχτηκε ότι έπεσαν και κάτι αμερικανικές βομβούλες πάνω στις πετρελαϊκές εγκαταστάσεις στο Κουβέϊτ-τους δίνει τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν ένα ουσιαστικό μονοπωλιακό έλεγχο της παραγωγής πετρελαίου και να εγκαταστήσουν μια μόνιμη στρατιωτική δύναμη που θα εγγυάται αυτό τον έλεγχο. Ταυτόχρονα βάζουν χαλινάρι στη ροή κεφαλαίων προς την ΕΟΚ καθώς και στη προσπάθεια αυτονομιστικής της από το NATO, πιέζοντας κυρίως τις Γερμανία και Γαλλία αφού οι σημαντικοί τομείς του βρετανικού κεφαλαίου είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με την αμερικανική εμπορευματική οικονομία. Έτσι εξηγείται και η διφορούμενη στάση των Ευρωπαίων πολιτικών απέναντι στον πόλεμο: ήξεραν ότι ένα αμερικάνικο μονοπώλιο πάνω στα πετρέλαια θα εξασθενούσε την ανταγωνιστικότητα τους έναντι των ΗΠΑ. (Ας πούμε παρεπιπτόντως ότι ο Μπους και ο Μπέηκερ έχουν μια ιδιαίτερη προσωπική ευαισθησία στα θέματα που αφορούν

* Μαιάβριο λογοπαίγνιο με τη διπλή σημασία της λέξης strike: απεργία και επίθεση.

το "μαύρο χρυσό" είναι μεγαλομέτοχοι πετρελαϊκών εταιρειών).

*

Καλά όλα αυτά και "σωστά", θα πει κανείς. Έχουν ειπωθεί κιόλας από τους ελάχιστους σοβαρούς αναλυτές. Αν θέλουμε όμως να καταλάβουμε τη σημασία αυτού του πρόσφατου πολέμου σ' όλη του την έκταση θα πρέπει να τον τοποθετήσουμε στα πλαίσια της συνολικής ιστορίας των τελευταίων εικοσι χρόνων.

Το τέλος του "Ψυχρού Πολέμου", το τέλος δηλ. μιας εποχής όπου ο παγκόσμιος γραφειοκρατικός καπιταλισμός, για ν' αναπτυχθεί και να διατηρήσει τη κυριαρχία του, χρειαζόταν να προστατεύεται μέσα σ' εθνικές επικράτειες συγκροτημένες με βάση δύο ουσιαστικούς ανταγωνιστικούς πόλους συσσώρευσης κεφαλαίου και εξουσίας, τις ΗΠΑ και την ΕΣΣΔ, ήλθε με τη λήξη των συγκρούσεων στο Βιετνάμ. Από τότε ξεκίνησε μια επιχείρηση ενοποίησης του παγκόσμιου καπιταλισμού, απ' την Ουάσιγκτον ως τη Μόσχα, από τις Βρυξέλλες ως το Πεκίνο. Αυτή η ολική αλλαγή πλευσης του Κεφαλαίου και της Γραφειοκρατίας δεν ήταν παρά αποτέλεσμα των επαναστατικών αλλαγών που επέφεραν στο σύνολο της κοινωνικής ζωής τα ριζοσπαστικά κινήματα του τέλους της δεκαετίας του '60 (αμερικάνικο movement, Μάης του '68, Ιταλία '69, Πολωνία '70...). Από τότε οι διάφορες δυνάμεις της κυρίαρχης τάξης ενώνονται σ' ένα αποφασιστικό αγώνα: την πάλη ενάντια στο αποδεσμευμένο προλεταριάτο. Η διεθνής αντεπανάσταση θέτει σ' εφαρμογή κάθε μέθοδο που μπορεί να φανταστεί κανείς: οργανώνει με τη συνδρομή πρώην "επαναστατών", τη μερική πολιτιστική αμφισβήτηση της νεολαίας σε ελεγχόμενη κουλτούρα του Στυλ* μετατρέπει, μέσω της τηλεκατευθυνόμενης τρομοκρατίας, τους μυστικούς πράκτορες σε "επαναστάτες", σε μια προσπάθεια να τοποθετήσει τη διακυβέρνηση των ανθρώπων (τη πολιτική) στο επίπεδο της καθολικής κυκλοφορίας των εμπορευμάτων: τη καθημερινή ζωή λανσάρει τη περεστρόϊκα του ανατολικού δεσποτισμού και φτάνει ως το σημείο να οργανώσει η ίδια τις "λαϊκές" επαναστάσεις στις ανατολικές χώρες το '89, ακολουθώντας και μετά ταύτα προλαβαίνοντας την εξέλιξη της κοινωνικής εξέγερσης του προλεταριάτου.

Το θέαμα, εικόνα της άρχουσας εμπορευματικής οικονομίας και επιβεβλημένος μεσολαβητής των συνεχώς υποβαθμιζόμενων κοινωνικών σχέσεων πέρασε σταδιακά στην ολοκληρωμένη του, κυβερνο-χίπ, φάση, ενσωματώνοντας τις δύο προηγούμενες ανταγωνιστικές μορφές θεαματικής εξουσίας: τη συγκεντρωμένη και τη διάχυτη. Η τρίτη αυτή μορφή, λέει πολύ σωστά ο Ντεμπόρ, "συστάθηκε πάνω στη γενική βάση εκείνης της μορφής που αποδείχτηκε ισχυρότερη, δηλαδή της διάχυτης."* "Η όπως συνήθιζαν να τη λένε, σε πιο απλή ορολογία, "ιδιωτικό καπιταλισμό". Συμφωνώ δε με τον Νάμπ*, ότι ο πόλεμος του Κόλπου χρησίμευσε επίσης σαν ένα πεδίο πειραματισμού στην εφαρμογή μεθόδων ελέγχου (λογοκρισία, πατριωτική προπαγάνδα, κατασκευή ψευδο-γεγονότων, υπαγορευμένα δημοσιογραφικά κείμενα) που άλλοτε

* Βλ. Κεν Νάμπ, "Ο πόλεμος και το θέαμα". Bureau of public secrets, P.O. Box 1044, Berkeley, CA 94701.

χαρακτήριζαν τυπικά το συγκεντρωμένο τύπο θεάματος και τύχαιναν της γενικής κατακραυγής των (γκιλιαχ!) δυτικών διανοουμένων*.

Σ' αυτό τον κόσμο του νέου σκοταδισμού είναι φυσικό Ηγεμόνας του καιρού μας να γίνεται ο πιο επιτήδειος από τους μαφιόζους, αυτός που μπορεί "να πουλάει και να προφασίζεται τα πάντα", ο Πρόεδρος Μπους. Μέλος του "Skull and Bones Club" του πανεπιστημίου του Yale, του club όπου συναντιέται από το 1833 η αμερικάνικη ελίτ, πρώην αρχηγός της CIA, πετρελαιοεκατομυριούχος, δοκιμασμένος έμπορος όπλων και ναρκωτικών, ο "Bonesman" Μπους έβαλε σκοπό του να ενσωματώσει κάθε γωνιά της γης στη σύγχρονη μορφή θεαματικής εξουσίας, της οποίας η τάξη του φιλοδοξεί να είναι ο απόλυτος διευθύνων.

Εδώ βρίσκεται η βασικότερη αιτία του πολέμου. Οι "καθυστερημένες" κοινωνίες της Μέσης Ανατολής που διοικούνται ακόμα από μια μορφή συγκεντρωμένου θεάματος, αυτή του ανατολικού δεσποτισμού, καθώς και όλα τα υπολείματα φεουδο-γραφειοκρατικής εξουσίας στο πλανήτη, μαζί με τις τελευταίες μορφές αυτόρκους αγροτικής οικονομίας, πρέπει να διαλυθούν οριστικά. Στην ανάγκη να μετατραπούν σε νεκρή φύση. Κρατείστε τη ψυχραιμία σας. Ο πόλεμος του Κόλπου δεν ήταν παρά μόνο η αρχή.

*

"Κι οι επαναστάτες;", θα πει κανείς, "που χάθηκαν οι επαναστάτες!"

* Χαρακτηριστικό δείγμα αυτού του είδους δυτικών διανοουμένων αποτελεί ο πολυς Καστοριάδης. Σ' ένα χυδαίο αντιαραβικό του κείμενο, δημοσιευμένο στις 5/2/91 στη γαλλική Liberation, την ίδια ώρα που οι σύμμαχοι του μετέτρεπαν τη Βαγδάτη σε Γκουέρνικα, ο πρώην υπάλληλος του ΟΟΣΑ οικτιρε τους δυτικούς πολίτες σαν ανίκανους "ν' αναχαιτίσουν την ανθρωπολογική κυριαρχία του Ισλάμ ή του Ινδουισμού"! Ελπίζω ότι το γεγονός της μείωσης του Ιρακινού πληθυσμού κατά μερικές εκατοντάδες χιλιάδες νοόμερα θα τον ανακουφίσει! Αυτός ο παλιάτσος, επί 30 χρόνια τώρα, από τότε που έπαψε να είναι επαναστάτης, ξιφουλκώσε με μανία εναντίον του συγκεντρωμένου τύπου θεάματος (σταλινισμός, φασισμός), λάτρευε τους αμερικάνικους πυραυλικούς φαλλούς που ήταν εγκαταστημένοι στην πάλαι ποτέ Δυτική Γερμανία και λοιδορούσε τους αντιεξουσιαστές επιχειρηματολογώντας για το ότι δεν γίνεται να υπάρξει κοινωνία χωρίς εξουσία! Τώρα που το δυτικό "φαντασιακό" κυριαρχεί, θα πρέπει να αισθάνεται θλιμμένος που η KGB έπαιξε τόσο βρώμικο παιγνίδι στους τελευταίους των σταλινικών, κατά τη διάρκεια του πρόσφατου γελοίου πραξικοπήματος στη Μόσχα. Του στέρησαν το καλύτερο του παιγνίδι! Όμως οι γελωτοποιοί ξέρουν να εφευρίσκουν καινούργιους τρόπους για να μοστράρουν στη δημοσιότητα. Επί παραδείγματι ο εναδελφός του Μποντριγιάρ, που δήλωσε ότι "ο πόλεμος του Κόλπου δεν υπήρξε"! Το δυστύχημα είναι ότι εξακολουθούν και υπάρχουν μαλάκες σαν το Μποντριγιάρ!

Μήπως έγιναν όλοι υπάλληλοι υπουργείων, καθηγητές μέσης εκπαίδευσης, δημοσιογράφοι "μεταπροχωρημένων" φυλλάδων, μικρομαγαζάτορες; Όχι, όχι! Τίποτ' απ' όλ' αυτά. Οι επαναστάτες στη "νέα τάξη πραγμάτων" είναι πια. αδρατοι! Το πολύ-πολύ καμμιά γελοιογραφική εκδοχή τους να κυκλοφορεί που και που στα media.* Αν δεν αντιστραφεί η σημερινή προοπτική, σε λίγο καιρό θα τους ξέρουν μόνο αυτοί που έχουν προσωπικές επαφές μαζί τους (και η αστυνομιά φυσικά!)

Πράγματι, μήπως το υποταγμένο προλεταριάτο είδε ποτέ στη τηλεόραση, ή διάβασε στις εφημερίδες, ή άκουσε στο ραδιόφωνο να γίνεται λόγος για τις μαζικές αντιπολεμικές διαδηλώσεις που λάμβαναν χώρα απ' τη μια άκρη των ΗΠΑ ως την άλλη, για μήνες ολόκληρους και όπου, σύμφωνα με τον Νάμπ, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι "ανακάλυψαν μια αίσθηση κοινότητας σε πείσμα του παραλογισμού"; Η μήπως έμαθαν για τις μαζικές διαδηλώσεις στο Βερολίνο και σε 15 άλλες γερμανικές πόλεις, που έκαναν ένα αμερικάνικο στρατιωτικό γουρούνι να δηλώσει έντρομο στις 24-1-91 ότι "ο γερμανικός όχλος παρεμποδίζει την πολεμική μας προσπάθεια"; Παρ' όλο το ψυχολογικό πόλεμο των media που περισσότερο απ' όλους υπέστη ο αμερικάνικος λαός-όχι χωρίς τη δική του ευθύνη -, να που το ολοκληρωμένο θεαματικό μοντέλο των Μπους και Σία ακόμα δε κατάρφερε να επιβληθεί στο σύνολο της κοινωνίας. Την επόμενη φορά -και όίγουρα, όπως είπαμε, θα υπάρξει επόμενη φορά, τη περιμένουμε -θα πρέπει νάναι πάλι προσηκτικοί και να λήξουν τον πόλεμό τους όσο γίνεται πιο γρήγορα, γιατί η ιστορία διδάσκει ότι δε μπορεί κανείς να κοροϊδεύει τους ανθρώπους για πολύ (ούτε καν τις τίγρεις όπως αποδείχτηκε πρόσφατα στη Δεμεσό). Όλοι οι μακροχρόνιοι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι ωθούσαν τους προλετάριους ν' ανακαλύψουν νέους, δικούς τους τρόπους επικοινωνίας και γι' αυτό τελικά μετατρέπονταν σε εμφύλιους, ταξικούς πολέμους. Κι όλ' αυτά ξέρουν πολύ καλά οι κυρίαρχοι πόσο ανθυγιεινά γι' αυτούς μπορούν ν' αποδειχτούν!

Λαβεναίρ
9/91

* βλ. "Οι κόκκινοι" της Αμερικής. Κυριακή. Ελευθεροτυπία, 8-9-91.